Írta: Szabó László
2012. március 07. szerda, 18:43 - Módosítás: 2012. március 09. péntek, 10:10

SZALONNASÜTÉS OSZTRÁK MÓDRA

A Tiszazug több éven át folytatott kutatása az elmúlt esztendőben befejeződött. Jóllehet menet közben többször is hírt adtunk a kutatás részeredményeiről, konferenciákat rendeztünk, résztanulmányokat jelentettünk meg, a napi sajtóban, interneten, s minden elérhető helyen tudósítottunk a friss vizsgálati eredményekről, annyit értünk el vele, hogy megtudtuk: párnába bokszoltunk. A helyben mozgolódni kezdett civil lakosság, civil szervezetek terveit és szándékait kutatásunk végső, több kötetben közreadott publikációi egészükben véve megerősítették. Történni azonban nem történt semmi. Csak szavak vannak, a tettek hiányoznak. A kilábalás egyik lehetséges útja a peremlétből a turizmus, az idegenforgalom megteremtése, fejlesztése és támogatása lehet. Az érték, amely embereket csalogathat e vidékre az a viszonylag érintetlen tiszai táj. Az érintetlenséget rosszul értelmezik azok, akik azt hiszik, hogy a szórakozni, pihenni, kikapcsolódni vágyó turista táj iránti érdeklődése azonos Amundsennel, hogy magában hord három Magellánt vagy akárcsak egy – hogy tiszazugi élő személyt is említsek – tiszaföldvári Szlankó Zoltánt, aki barlangkutatóként, hegymászóként hajlandó a mostoha körülmények elviselésére is. Előadásainkban, írásainkban szóltunk arról, hogy mit kell tenni, hogyan lehet vonzóvá tenni a falvak képét, a meglévő adottságok megtartása, értékként kezelni mit is jelent.

Nem írunk ezért most erről. Ám az, hogy mit jelent „ma” az idegeneket becserkészni, milyenné kell az érintetlen tájat tenni, annak érdekében közzéteszek egy kis írást, amit majd ötven esztendeje írt Szabó István, a Damjanich Múzeum történésze, az aki több, mint ötven éve foglalkozik a Tiszazuggal is.

"Alig kecmeregtünk ki a forgalmas belvárosból, újdonsült osztrák ismerősünk hatalmasan rákapcsolt. Egymás után hagytuk el a rohanó autócsodákat, majd elmaradtak a városszéli épületek, templomok is. A száguldás azonban hirtelen véget ért, kanyargós kis településen vitt át az út; egy közvetlenül a hegyek lábához kuporodó falucskán haladtunk keresztül. Ámulva figyeltük az utat övező évszázados fasort, amint versenyt futott az országút mellett bukdácsoló, köveken át igyekvő keskeny folyócskával.

Ez a Bécshez legközelebbi falu – mondta a vezetőnk, ám nekünk igencsak nagy megerőltetésbe került a csupa emeletes, vakító fehérre meszelt, sötétpiros cserepezésű házak rendezett tömegét magyar alföldi falvakhoz szokott szemünkkel falunak tekinteni. Annyira

más, annyira új volt ez a szemünknek, hogy még a megkezdett mondatainkat sem tudtuk a csodálkozástól befejezni. Annyira megkapó volt itt a természet és ember nagyszerű kettőse.

Ezt érthette félre nyilván a vezetőnk, mert hirtelen megtörte az ámulat teli csendet:

Még egy ki türelmet, s mindjárt megérkezünk!

Válaszadásra már nem maradt időnk, a kocsi indexelt, s lefordult jobbra, keresztül a folyócska hídján, hátat fordítva a mesefalunak, s nagy motorzúgással nekivágtunk a hirtelen elénk magasló hegyeknek.

A hegybe vágott szűk út felett alkonyati sátrat vontak fölénk összeboruló koronáikkal a fák, s már-már megszokta szemünk a nappali sötétséget, mikor váratlanul ragyogó napsütés fogadott, s üde zöld fűvel borított szelíd vonulatú dombok.

Vezetőnk kiszemelt a bokrok rejtette ligetek közül, pontosan a fejünk felett. S mi – mit sem törődve tovább a kocsival bajlódó kedves ismeretlenekkel gyorsan kiszálltunk, s megbabonázva gyalog indultunk hangulatosnak látszó pihenőhelyünkre.

Alighogy felértünk, csalódva kellett tudomásul vennünk, hogy nem vagyunk egyedül.

Néhány száz méterrel a kiszemelt helyünktől leterített pokrócon egy pár üldögélt. Körülöttük – mint Szinnyei-Merse Majálisán – ételek, italok: egy kirándulás minden kelléke festői összevisszaságban.

Megzavarhattuk csendes idilljüket, mert alighogy felértünk, már csomagoltak is.

S ekkor történt az első csoda!

Rejtő Jenő bizarr képe megelevenedett, alig-alig valamivel módosított formában. A Bécs környéki hegyen, a fáktól takart dombhajlat mögött szabadra állított taxi jelent meg: s a Majális-kép két főfigurája beszállt és nyomban el is porzott.

Még bámultunk a jelenésre, amikor újabb motorzúgás hangzott , s megjelent kedves vezetőnk, hogy közvetlenül közelünkbe, fel a dombtetőre hozza fel a kocsit, gondolván, hogy így mindent amit bepakoltak, a közelben kéznél legyen.

S következett a kettes számú csoda!

Mi, magyarok kedvelt összejöveteli alkalomnak tekintjük a szalonnasütést, a szabadban sütött rablóhúst és változatait. S hangulatosnak ítéljük a lobogó tűz melletti vidám beszélgetéseket, az előkerült itókák alapozta közös dallásokat. Gyakran rendezünk is családi vagy – ma már divatos összejöveteleket, többször még tudományos konferenciák befejezéseként is hasonló rendezvényeket. Ilyenkor oldódik a nyelv és a hangulat, felolvad minden hivatalos merevség, s jó emlékezettel távoznak a meghívottak és rendezők egyaránt.

Egyszóval – nekünk magyaroknak – vannak élményeink a nyílt lángon sütött étkekkel, s járulékaikkal kapcsolatosan, s valahogy a lelkünk mélyén – úgy véljük ismerjük a szalonna-sütés minden csínját-bínját.

S micsoda tévedés!

A nyugati országok változatairól halvány derünk sincsen!

Már indultunk, hogy gyűjtsük a környező erdőből a lehullott gallyakat, mikor vendéglátónk intett.

A gépkocsiból 3 db téglát szedett elő, s tűzteret kerítve a magunkkal hozott faszén-kupacnak,

időről-időre – a jobb égés kedvéért a magukkal hozott jókora üvegből spirituszszal öntözték.

Ezalatt a gépkocsi csomagterét tálaló asztalként használva a társaság hölgytagjai egy modern háztartás számára elkészített, üzletben kapható grillsütő szerkezet nyársaira ráhúzgálták a fóliában előre elkészített hús-szalonna-hagyma szeleteket, kiporciózták a nylontasakokban előre felszeletelt kenyereket.

A konyhai grillsütő apró nyársaihoz – természetszerűen – nem férhettünk hozzá mindnyájan. De nem is volt szükséges egyetlen ember is bőségesen elegendő volt ezek kezeléséhez.

Így nekünk, feladat nélkül maradottaknak nem maradt más dolgunk, mint hogy iszogassunk.

Finom pecsenye bor!

Élvezettel iszom!

Majd iszom még egyszer!

De nem önfeledten!

Fél szemmel a grillsütő nyársat kezelő osztrákot figyeli. Azt, hogy neki vajon élvezet-é mindez?

Vendéglátó gazdánk gondos, lelkiismeretes munkát végez. Lehasal a tűzhöz, teli tüdővel fújja, élesztgeti a pislákoló tüzet. Majd mikor ez kevés, a nyársakat kikerülve önt a spirituszból, hogy ébredjen a láng. Így aztán nem csoda, hogy hamar el is készül minden. Igazolni tudom, mert figyeltem mindent, ittam bár pohárból, majd később üvegből, megdöbbenésére a kis társaságnak.

De jó, hogy így tettem! Mert jött a tálalás!

Tányérok! Kés! Villa! Szalvéta! Fogvájó! Minden a világon! Előkerült a kocsi farából! Higiénikusan! Kint a szabadban is! Nylonba csavarva, mindenkinek kedvenc színárnyalatában! Papír vagy műanyag változatban, ha kell!

Ezekre tették a húst, mellé a kenyeret. Külön üvegekből a savanyúságokat: apró kukoricát, ugorkát, gyöngyhagymát, mustárt, olajbogyót, tormát, avagy céklát.

Én már csak bort kértem. De ahogy beleittam furcsa mellékízét éreztem a bornak. Hogyhogy? Hisz az előbb még e nagyon is ízlett!

Körbe néztem. Zöld gyeppel borított, lankás dombot láttam, sötét erdők fái övezték, pettyezték.

*Kissé arrébb ültem. Egészen az alánk tele*pített pokróc széléig. Beleittam boromba és észrevétlenül megtapogattam magam mellett a földet."

Szabó István, Szolnok, 1973. november 12.

Lelőhely: Damjanich Múzeum Helytörténeti Adattára: 469-76.